

MATTEÛSJAAR A 2019-2020**TIJD DOOR HET JAAR 20****16 augustus 2020**

Mt 15,21-28*Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Matteüs*

- ²¹ Eens ging Jezus naar het gebied van Tyrus en Sidon.
- ²² En kijk, een Kananese vrouw uit die streek kwam naar buiten en riep:
`Heb medelijden met mij, Heer, Zoon van David.
Mijn dochter is vreselijk bezeten.'
- ²³ Maar Hij gaf haar niet eens antwoord.
Zijn leerlingen kwamen naar Hem toe en vroegen Hem:
`Stuur haar weg, want ze roept ons achterna.'
- ²⁴ Hij antwoordde:
`Ik ben alleen gestuurd naar de verloren schapen van het huis van Israël.'
- ²⁵ Maar zij kwam naar Hem toe en knielde voor Hem neer en zei:
`Heer, help me.'
- ²⁶ Hij gaf haar ten antwoord:
`Het is niet goed het brood van de kinderen te nemen
en het aan de hondjes te geven.'
- ²⁷ Maar zij zei:
`Juist, Heer, want wat de hondjes eten,
zijn de kruimels die van de tafel van hun baas vallen.'
- ²⁸ Toen gaf Jezus haar ten antwoord:
`Vrouw, groot is uw vertrouwen.
Moge het u vergaan zoals u wenst.'
En haar dochter was vanaf dat moment genezen.

KBS Willibrord 1995

- 1) In dit evangeliestuk wordt verteld hoe Jezus 'over de grens gaat'.
* Eerst *letterlijk*, naar het buitenland (v. 21. Het gebied van Tyrus en Sidon);
* Daarna ook *figuurlijk* (volg dan de hele ontwikkeling van het verhaal tot het eindvers, nl. vers 28 waar hij tot de vrouw zegt: "U hebt een groot geloof! Wat U verlangt, zal ook gebeuren").
- 2) De ontwikkeling van het verhaal.
Daartoe is goede, verantwoorde commentaar of uitleg nodig.
- 3) Waarom week Jezus uit naar het gebied van Tyrus en Sidon? (v. 21
= Jezus is op de vlucht gegaan *voor de vijandige houding* van Farizeeën;

= Dat lezen we in het verhaal dat onmiddellijk hieraan voorafgaat (Mt 15,1-20);
 = Jezus had daarin met de Schriftgeleerden en Farizeeën een discussie over 'ware reinheid', zie verzen 15,10-11:

"Nadat hij de mensen bij zich had geroepen, zei hij tegen hen : 'Luister en kom tot inzicht. Niet wat de mond ingaat, maakt een mens onrein, maar wat de mond uitkomt, dat maakt een mens onrein.'

= En die uitspraak was de Farizeeën en Schriftgeleerden, zoals men dat dan zegt, 'in het verkeerde keelgat geschoten', zie v. 12: *'Daarop kwam de leerlingen bij hem en zeiden: 'Weet u dat de Farizeeën uw uitspraak gehoord hebben en dat ze die stuitend vinden?'*

= Dus: Jezus en zijn leerlingen waren nu in een – volgens Farizeeën en Schriftgeleerden – 'onrein gebied' beland: Tyrus en Sidon. Maar tot Jezus' verbazing vindt hij daar een groter geloof dan in Israël. Reeds in Mt 8,5-13: de genezing van de slaaf van de centurio (honderdman) nl. vers 10 prijst Jezus het geloof van die heidense man als volgt: *'Ik verzeker jullie: bij niemand in Israël heb ik zo'n groot geloof gevonden'*. De evangelist Matteüs is daar wel gevoelig voor.

4) De ontmoeting met een Kanaänitische vrouw uit die streek

= Wie een synopsis (overzicht van de drie synoptische evangeliën) heeft, zal zien hoe de evangelist Matteüs het oorspronkelijke verhaal bij Marcus, Mc 7,24-30, uitbreidt, precies met het gesprek tussen Jezus en de vrouw.

= Maar het is de vrouw die *de spits afbijt*. Zij begint smekend om de genezing van haar dochter *'vreselijk gekweld door een demon'* (v. 22).

= Zij spreekt Jezus aan als 'Heer, Zoon van David'; dat is opvallend:

° die titel is een joodse eretitel,

° en zij als niet-joodse erkent daarmee dat Jezus gekomen is voor de afgedwaalde Joden (zie vers 24: 'de verloren schapen van het volk van Israël').

= Volgens Matteüs acht Jezus haar *aanvankelijk* geen antwoord waard; (v. 23).

= Het is pas op aandringen van de leerlingen om haar weg te sturen dat Jezus haar antwoordt en dan nog omtrent *zijn oorspronkelijke zending* (v. 24). Eigenlijk antwoordt Jezus niet op *haar* vraag.

= Zij laat zich evenwel daardoor toch niet van de wijs brengen, want haar smeken gaat door (v. 25).

= Een tweede antwoord vanwege Jezus over *het brood van de kinderen dat niet voor de honden is*, vindt *P. Kevers bepaald grof (p. 123).

° Misschien is dat wel te verklaren doordat Mt de kracht van het antwoord van de vrouw, waarmee ze Jezus' visie of stelling daarna pareert, al in het vooruitzicht wil stellen. *"Toen Mateüs zijn evangelie schreef"*, aldus P. Kevers (p. 123), *"was de christelijke missionering onder de volken al volop aan de gang. We kunnen ons voorstellen dat dit verhaal, waarin een Kananese vrouw de hoofdrol speelt, voor de vele niet-joodse bekeerlingen een grote opsteker moet zijn geweest"*.

= Want ook voor Jezus is de derde reactie van de vrouw (zie v. 27) *zeer ingrijpend* geweest, in deze zin dat de vrouw hem *de ogen opent, *zijn blikveld verruimt en *hem ertoe brengt zijn messiaanse zending uit te breiden naar niet-joden. De vrouw speelt een **profetische** rol in het leven van Jezus.

= Matteüs onderstreept meer dan Marcus hoe Jezus met lof over deze heidense vrouw spreekt (zie v. 28: hij looft haar groot geloof).

= En als toemaat: de vervulling van waar ze om gesmeekt heeft: de genezing van haar dochter (v. 28). Hiermee gebeurt wat Jezus in de vele verhalen van wondere tekens altijd als besluit tot de vraagsteller zegt: **'Uw geloof – uw vertrouwen – heeft u gered!'**

5. Betekenis van dit verhaal

We geven hier integraal weer wat *P. Kevers daarover schrijft (p. 123-124):

“Dit verhaal staat in de Bijbel niet alleen. Israël heeft wel vaker van vreemden geleerd wat waarachtig geloof en oprechte trouw betekenen.

° *Noömi leerde het van Ruth, haar Moabitische schoondochter (zie het boek Ruth).*

° *De verkenners die Jozua naar Jericho stuurde, leerden het van Rachab, een vrouw die in deze Kanaänitische stad het ‘oudste beroep ter wereld’ uitoefende (zie Jozua 2).*

° *Jona, de koppige profeet, leerde het van de heidense zeelieden op zijn schip en van de Ninevieten, van wie hij niets verwachtte, maar die zich op zijn woord onmiddellijk bekeerden (zie Jona 1,4-16; 3,5-10). Het getuigt van gezonde zelfkritiek dat Israël deze en soortgelijke verhalen en teksten heeft bewaard en in de Bijbel opgenomen. En het is een les voor ons vandaag. Gelovigen moeten altijd waakzaam blijven dat ze zich niet opsluiten in eigen kring, maar oog hebben voor het ‘groot geloof’ dat daarbuiten aanwezig is.”*

6. Zie ook B. STANDAERT, *In de school van Matteüs*, pag. 165-166.

1. In het evangelie zien we iets uitzonderlijks.

“Jezus zit vast. Hij lijkt a.h.w. ingekapseld. Tegenover die heidense vrouw reageert hij als een vrome Jood, als een andere Jona, zou je kunnen zeggen;

° Jona wou niet naar Nineve, die grote, oerheidense stad. Hem was als profeet alleen Israël gelegen.

2. Ook Jezus antwoordt hier: *“Het is niet goed het brood dat voor de kinderen (d.i. Israël) bestemd is, aan de honden te geven”.*

° Met *“honden”* worden hier de heidenen bedoeld, volgens een verspreide beeldspraak, in de vorm van een *inside joke* van de joodse gemeenschap.

° Outsiders zullen er altijd moeite mee hebben.

° Jezus beroept zich zelfs op zijn zending om die uitspraak te staven: Ik ben alleen *“naar de verloren schapen uit het huis van Israël gezonden”!*

3. De vrouw laat zich niet afschrikken en ergert zich ook niet aan die kleinerende beeldspraak. Ze kruipt meteen in die rol, herkent zich in zo’n *“hond”* en trefzeker haalt ze de kruimels aan *“die van de tafel van hun meesters vallen”*

° De uitverkiezing van Israël erkent ze ten volle, maar ook, op haar plaats, het deelhebben van de niet-Jood aan dezelfde goddelijke tafel. *Nu geeft Jezus zich gewonnen: de vrouw heeft in hem de vrijheid van het evangelie bevrijd.*

4. Wat de vrouw hier doet en bereikt, verklaart de auteur(B.S.) in het beeld **‘van het kuiken dat te lang in het ei zit’**: ‘Dan komt de klokken en met één harde bekstoot bevrijdt zij het kuiken dat het zelf niet opracht om met een kleine duw de schaal te breken.

*Zo handelde ook de Kananese vrouw met haar *“groot geloof”*, zoals Jees het enthousiast toegeeft, op het einde. De vrouw bevrijdt Jezus die even binnen zijn joods denken toch opgesloten bleef. Particularisme en universalisme vinden elkaar

hier. De vrouw belijdt de eigenheid van Israël (zie haar eerste woord: “Heer, zoon van David”) en Jezus onderkent ook haar deelname in het heil.

Bibliografie:

Voor het evangelie, voornamelijk:

1. P. KEVERS in: *Dichtbij is U woord, Exegetische commentaar bij de evangelieperikopen van jaarcyclus A*, Uitgave Sacerdos, Vlaamse Bijbelstichting, Mechelen, geen datum, voor dit evangelie van de 20^e zondag, pag. 122-124 – zie ook hierboven bij de commentaar op het evangelie.
2. Jan LAMBRECHT, s.j. zie referentie hierboven na de commentaar op het evangelie.
